

Regionální disparity a jejich vývoj v České republice v letech 1996-2010

Libuše Svatošová, Zuzana Novotná

Abstrakt: *Jedním z základních úkolů regionální politiky České republiky i Evropské unie je zajištění rovnoměrného rozvoje regionů. Jedná se o působení celého komplexu procesů přispívajících k pozitivním změnám v ekonomické, sociální a environmentální situaci regionů s cílem dosažení ekonomické a sociální soudržnosti. Jde o dlouhodobý proces, ve kterém by postupně mělo docházet ke snižování rozdílů mezi regiony. Příspěvek se zabývá sledováním a hodnocením změn vybraných ukazatelů regionálního rozvoje v letech 1996-2010 s cílem zjistit, zda a v jaké míře dochází ke snižování regionálních disparit.*

Klíčová slova: Regionální rozvoj · Snižování disparit · Kraje ČR · Statistické metody

JEL Classification: C20

1 Úvod

Problematika rovnoměrného rozvoje regionů a snižování regionálních disparit je stále aktuální a často diskutované téma, jak v rámci České republiky, tak i v rámci zemí Evropské unie. Regionální disparity jsou převážně důsledkem historického vývoje území. Mohou být způsobeny geografickou polohou regionu, horšími přírodními podmínkami, reliéfem terénu, který má za následek velké vzdálenosti sídel, nedostatečným vybavením přírodními zdroji, horší demografickou situací, nedostatkem pracovních příležitostí, nedostatkem finančních prostředků plynoucích do regionu a dalšími faktory. Rovnoměrný rozvoj regionů jako jeden ze základních úkolů regionální politiky je založen na působení celého komplexu procesů přispívajících k pozitivním změnám v ekonomické, sociální a environmentální situaci regionů s cílem dosažení ekonomické a sociální soudržnosti. K nástrojům, které napomáhají k odstranění či zmírnění ekonomických rozdílů mezi regiony patří zejména prostředky ze strukturálních fondů EU. Jejich účelné a efektivní využití by mělo podporovat harmonický a vyvážený rozvoj regionů, snižování nezaměstnanosti, rozvoj lidských zdrojů, ochranu životního prostředí, zabezpečení rovných příležitostí pro ženy i muže a tím přispět ke snížení regionálních disparit.

Řešení uvedené problematiky představuje dlouhodobý proces, ve kterém musí být věnována pozornost rozvoji celé řady regionálních ukazatelů tak, aby byl zajištěn pozitivní vývoj regionu. Cílem příspěvku je posoudit na základě statistických analýz vybraných relevantních regionálních ukazatelů, zda skutečně dochází ke snižování regionálních disparit.

2 Přehled použité literatury

Rozvoj regionů je podmíněn celou řadou aspektů. Projevují se zde vlivy geografické (přírodní podmínky, přírodní zdroje), způsob osídlení, technická a sociální infrastruktura a v neposlední řadě lidské zdroje (Dufek a Minařík, 2009, 2010). Lidské zdroje představují základní určující faktor

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc., Ing. Zuzana Novotná

Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, katedra statistiky, Kamýcká 129, 16521 Praha 6 – Suchbátka, e-mail: svatosova@pef.czu.cz, novotna@pef.czu.cz.

regionálního rozvoje (Jeniček, 2010) a je tedy nutné věnovat jim náležitou pozornost. V první řadě musí být věnována pozornost analýzám demografické situace v daném regionu. Ty musí být zaměřeny nejen na rozbor současného stavu, ale zejména na populační prognózy (Malečková a kol., 2009; Šídlo a Tesárková, 2009). Rovněž je třeba, aby podmínky pro rozvoj lidských zdrojů byly na takové úrovni, aby umožňovaly kvalitní životní úroveň obyvatelstva v daném regionu (Wokoun a Červený, 2008). Ekonomická úspěšnost bývá obvykle posuzována pomocí vytvořeného HDP souhrnným indexem ekonomické výkonnosti (Kadeřábková, 2007), či pomocí hrubé přidané hodnoty a tvorby fixního kapitálu (Jánský, 2009). To však není plně postačující. Řada autorů (např. Orphanides, 2003) uvádí, že nestačí sledovat pouze ekonomický rozměr prosperity. To potvrzují i závěry zprávy Komise UNDP pro měření hospodářských výsledků a společenského pokroku CMEPSP, ve kterých se uvádí, že měření produkce ekonomiky není postačujícím ukazatelem a že je třeba přejít k měření spokojenosti obyvatelstva (Zpráva komise, 2009). Mají-li být zvolené cíle rozvojových strategií jednotlivých regionů naplněny, je nutno vycházet z kvalitních a detailních analýz stavu a vývoje jednotlivých ukazatelů charakterizujících rozvoj daného území (Svatošová a kol., 2005; Hrabánková a kol., 2011). Důležitou otázkou je výběr vhodných indikátorů pro analýzy. Velký počet indikátorů obvykle vede k nepřehlednosti a navíc korelace mezi nimi mohou pak snižovat kvalitu výsledku. Většina autorů se přiklání k hodnocení pomocí ukazatelů agregovaných. Agregované ukazatele jsou schopné popsat komplexní pojmy jako je prosperita, efektivita či udržitelnost. Jejich výhodou je, že mohou být jednodušeji interpretovány než celý soubor dílčích ukazatelů a umožňují rychlé porovnání regionů z daného aspektu. Při jejich konstrukci mohou být užity jak velmi jednoduché prostředky (např. shrnutí pořadí vybraných ukazatelů v regionech), tak i sofistikované postupy založené na výsledcích vícerozměrných statistických analýz jako jsou analýza hlavních komponent, shluková analýza či faktorová analýza (Tuleja, 2012; Víturka, 2010).

3 Materiál a metodika

Pro analýzy vývoje regionálních disparit bylo vybráno 39 ukazatelů, pomocí nichž lze charakterizovat životní úroveň v regionu (Červenka, 2009). Ukazatele byly voleny tak, aby v nich byly zastoupeny podstatné složky, které jsou pro hodnocení životní úrovně potřebné:

- a) základní demografické ukazatele (průměrný věk žijících-ženy, průměrný věk žijících-muži, střední délka života- muži, střední délka života -ženy, index stáří (vyjádřený jako podíl počtu obyvatel ve věku nad 65 let k počtu obyvatelstva ve věku do 15let), přirozený přírůstek obyvatelstva, celkový přírůstek obyvatelstva, hustota obyvatelstva, podíl obyvatelstva žijícího v obcích do 500 obyvatel);
- b) ekonomická situace obyvatelstva (hrubý domácí produkt na obyvatele, čistý příjem domácnosti, vydání obyvatelstva, podíl obyvatelstva vycházejícího s příjmy s velkými obtížemi, podíl domácností, pro které jsou náklady na bydlení velkou zátěží, podíl obyvatelstva s příjmy pod hranicí životního minima, průměrná plocha bytu, průměrný počet místností na osobu.);
- c) zaměstnanost (míra ekonomické aktivity, míra registrované nezaměstnanosti, počet volných pracovních míst, průměrná mzda, počet uchazečů o zaměstnání);
- d) sociální aspekty (příjemci důchodů celkem, příjemci starobních důchodů, výše důchodů);
- e) zajištění základního vzdělání (počet žáků ZŠ na 1 učitele);
- f) životní prostředí a doprava (čistota ovzduší- emise tuhé, emise SO, emise NO emise CO, podíl dálnic a rychlostních silnic, podíl silnic 1.,2. a 3. třídy);
- g) péče o zdraví obyvatelstva (počet obyvatel na 1 lékaře, průměrná délka pracovní neschopnosti);
- h) kriminalita (počet kriminálních činů, počet objasněných kriminálních činů).

Pro hodnocení změn jednotlivých ukazatelů byly v první fázi užity jednoduché prostředky statistických analýz, které mohou poskytnout dostatečné informace k provedení relevantních závěrů. S ohledem na cíl – posouzení disparit mezi regiony byla věnována pozornost variabilitě ukazatelů v regionech (Hendl, 2004). Variabilita byla posuzována pomocí variačního koeficientu. Ze sledování byl s ohledem na svá specifika (a tím i v řadě případů výrazné odlišnosti v hodnotách ukazatelů) vyloučen kraj Praha.

Pro hodnocení celkových změn v regionu a posouzení stupně regionálních disparit je nutné užít takové ukazatele, pomocí nichž by bylo možné provést charakteristiku komplexní. Vhodné je v tomto případě užití tzv. agregovaných indikátorů. Tyto indikátory jsou schopné popsat komplexní pojmy jako je prosperita, efektivita či udržitelnost. Mohou být jednodušeji interpretovány než celý soubor dílčích ukazatelů a umožňují rychlé porovnání regionů z daného aspektu. Jejich konstrukce je však komplikovanější a proto je třeba věnovat velkou pozornost následnému rozboru situace, aby nedošlo ke špatné interpretaci. Při tvorbě agregovaného ukazatele lze vycházet z výsledků tzv. vícerozměrných statistických metod, zejména z analýzy hlavních komponent či faktorové analýzy (Hebák, 2004). Zde pro jednoduché a rychlé posouzení celkové úrovně regionálních disparit byl použit agregovaný ukazatel vytvořený pomocí bodovací metody (Jílek, 1998). Princip bodovací metody spočívá v tom, že u každého ukazatele se nalezne region, u něhož příslušný ukazatel dosahuje maximální hodnoty (je-li progresivním jevem růst hodnoty ukazatele) či minimální hodnoty (je-li žádoucí pokles hodnoty ukazatele). Vybraný ukazatel tohoto regionu dostává hodnotu 1000 bodů. Ostatní regiony získávají body od 0 do 1000 podle toho, kolik promile činí jejich hodnota z maximální hodnoty. V případě, že základem je minimální hodnota ukazatele, vytvoří se převrácená hodnota tohoto poměru. Za každý region se potom sečtou body získané za jednotlivé ukazatele a tyto součty pak charakterizují úroveň regionu z daného hlediska. Kromě součtu bodů lze úroveň indikátoru popsat pomocí průměrného počtu bodů na jeden ukazatel. Metoda je poměrně jednoduchá, její výhodou je, že umožňuje shrnování ukazatelů vyjádřených v různých jednotkách. Na základě počtu takto získaných bodů lze sestavit pořadí a dále usuzovat na velikost rozdílů daných indikátorů v jednotlivých regionech (např. kolikrát je životní úroveň jednoho regionu vyšší než druhého apod.).

4 Výsledky a diskuse

První část posouzení disparit se týkala jednotlivých ukazatelů. Pro porovnání jejich variability v regionech byl vyjádřen variační koeficient a sledováno, zda se regionální rozdíly ve sledovaném období snižují, či naopak, u kterých ukazatelů dochází k velkým rozdílům či dokonce k jejich narůstání. Údaje byly vyjádřeny za roky 1996, 2005 a 2010. Rok 1996 neobsahuje plnou databázi (obsahuje pouze 23 ukazatelů), některé údaje nebylo možné zjistit. Plně porovnatelné jsou proto pouze roky 2005 a 2010. Celkové porovnání podle velikosti variačního koeficientu přineslo následující výsledky (ukazatele jsou uspořádány podle velikosti variačního koeficientu):

Variabilita do 10 %

Rok 1996 - 10 ukazatelů: Střední délka života-ženy, střední délka života-muži, výše průměrného starobního důchodu, výše celkového průměrného důchodu, počet žáků na jednoho učitele, míra ekonomické aktivity, průměrná mzda, podíl příjemců starobních důchodů, podíl příjemců důchodů celkem, průměrná délka pracovní neschopnosti, počet obyvatel na 1 lékaře, hrubý domácí produkt na obyvatele.

Rok 2005 – 17 ukazatelů: Střední délka života-ženy, střední délka života-muži, průměrný věk mužů a žen, počet žáků na 1 učitele, výše průměrného starobního důchodu, výše celkového průměrného důchodu, míra ekonomické aktivity, průměrná mzda, podíl příjemců starobních důchodů, podíl příjemců důchodů celkem, průměrná délka pracovní neschopnosti, průměrná plocha bytu,

průměrný počet místností na 1 osobu, průměrná délka pracovní neschopnosti, podíl vydání na bydlení, celkový přírůstek na 1000 obyvatel, hrubý domácí produkt na obyvatele.

Rok 2010 – 17 ukazatelů: Střední délka života-ženy, střední délka života-muži, průměrný věk mužů a žen, počet žáků na 1 učitele, výše průměrného starobního důchodu, výše celkového průměrného důchodu, míra ekonomické aktivity, průměrná mzda, podíl příjemců starobních důchodů, podíl příjemců důchodů celkem, průměrná délka pracovní neschopnosti, průměrná plocha bytu, průměrný počet místností na osobu, čistý příjem domácnosti, index stárí, hrubý domácí produkt na obyvatele.

Variabilita 10-50 %

Rok 1996 - 9 ukazatelů: Index stárí, emise oxidu siřičitého, emise oxidu dusíku, celkový přírůstek na 1000 obyvatel, emise tuhé, hustota obyvatelstva, míra nezaměstnanosti, emise oxidu uhlíku, počet kriminálních činů na 1000 obyvatel.

Rok 2005 – 11 ukazatelů: Index stárí, počet obyvatel na jednoho lékaře, čistý příjem domácnosti, podíl domácností, pro které jsou náklady na bydlení jsou velkou zátěží, podíl silnic 2. třídy, počet objasněných kriminálních činů na 1000 obyvatel, podíl silnic 1. třídy, míra nezaměstnanosti, podíl domácností, které vycházejí s příjmy s velkými obtížemi, emise tuhé, hustota obyvatelstva.

Rok 2010 - 14 ukazatelů: Podíl vydání za bydlení, počet obyvatel na jednoho lékaře, emise oxidu dusíku, podíl domácností, pro které jsou náklady na bydlení velkou zátěží, podíl silnic 2. třídy, míra nezaměstnanosti, podíl silnic 3. třídy, podíl silnic 1. třídy, emise tuhé, podíl domácností, které vycházejí s příjmy s velkými obtížemi, počet volných pracovních míst na 1000 obyvatel, hustota obyvatelstva, počet objasněných kriminálních činů na 1000 obyvatel, počet uchazečů o zaměstnání na 1000 obyvatel.

Variabilita vyšší než 50 %

Rok 1996 – 4 ukazatele: Počet volných pracovních míst na 1000 obyvatel, podíl obyvatelstva v obcích do 500 obyvatel, počet uchazečů o zaměstnání na 1000 obyvatel, přirozený přírůstek na 1000 obyvatel.

Rok 2005 - 11 ukazatelů: Počet kriminálních činů na 1000 obyvatel, počet volných pracovních míst na 1000 obyvatel, podíl domácností s příjmy pod hranicí životního minima, podíl obyvatelstva v obcích do 500 obyvatel, počet uchazečů o zaměstnání na 1000 obyvatel, podíl dálnic a rychlostních silnic, přirozený přírůstek na 1000 obyvatel, emise oxidu dusíku, emise oxidu uhlíku, emise oxidu siřičitého, podíl silnic 3. třídy.

Rok 2010 - 8 ukazatelů: Podíl obyvatelstva s příjmy pod hranicí životního minima, počet volných pracovních míst na 1000 obyvatel, hustota obyvatel, počet kriminálních činů na 1000 obyvatel, přirozený přírůstek na 1000 obyvatel, emise oxidu dusíku, emise oxidu siřičitého, podíl dálnic a rychlostních silnic, celkový přírůstek na 1000 obyvatel.

Z uvedeného je patrné, že nejmenší odlišnosti v krajích se týkají věku obyvatelstva, kdy stárnutí populace se projevuje ve všech regionech. Rovněž průměrné mzdy a důchody nejsou příliš rozdílné, stejně tak jako míra ekonomické aktivity a HDP vytvořený v regionech. U těchto ukazatelů byla nízká variabilita ve všech sledovaných letech.

Velmi výrazné kolísání a tedy posun k vyšší diferenciaci v regionech lze zaznamenat u základních ukazatelů hodnotících životní úroveň obyvatelstva – příjmů domácností, vydání domácností, potíže s vydáním, podíl domácností žijících pod hranicí životního minima. Míra nezaměstnanosti a počet volných pracovních míst na 1000 obyvatel je v krajích výrazněji variabilní. Velmi výrazně se zvýšila

v roce 2010 variabilita u ukazatelů hodnotících stav životního prostředí. V roce 2010 byly variační koeficienty emisí oxidu uhlíku a oxidu siřičitého vyšší než 100 %. Velmi variabilní jsou rovněž ukazatele kriminality, kde v roce 2010 došlo ke zvýšení variačního koeficientu oproti roku 2004. Ve všech krajích se rovněž nevyvíjí příznivě přirozený a celkový přírůstek. Extrémně vysoká variabilita byla zaznamenána v roce 2010 u celkového přírůstku na 1000 obyvatel. Toto bylo způsobeno vysokým nárůstem přistěhovalých do Středočeského kraje, kde dochází k velkému osidlování satelitních městeček v okolí Prahy. V ostatních krajích již hodnoty tohoto ukazatele kolísaly v menší míře. Porovnání ukazatelů s nejvyšší variabilitou je provedeno v tabulce 1.

Tabulka 1 Hodnoty ukazatelů vykazujících nejvyšší variabilitu v regionech

Table 1 Values of indicators with highest variability in regions

Kraj ¹	CP	MNEZ	PVM	PŽM	PVO	NBVZ	KRIM	ESO	ECO
Středočeský	13,791	7,73	0,066	2,50	6,00	24,20	38,22	0,98	2,52
Jihočeský	1,664	8,50	0,063	2,80	6,20	20,00	15,30	0,55	4,45
Plzeňský	0,318	8,25	0,079	1,30	8,60	23,40	13,84	2,98	3,03
Karlovarský	-0,625	11,39	0,038	2,40	5,50	26,50	7,94	1,25	3,76
Ústecký	-0,183	13,90	0,036	6,60	13,50	26,10	29,44	0,90	3,63
Liberecký	2,080	10,54	0,055	2,90	6,90	24,90	13,76	4,10	23,50
Královéhradecký	0,723	8,37	0,055	2,70	4,90	23,30	11,12	0,87	3,47
Pardubický	1,615	9,87	0,079	2,70	9,20	30,70	8,88	2,59	3,69
Vysočina	-0,822	10,73	0,031	0,60	6,50	20,00	8,68	1,43	2,89
Jihomoravský	2,551	10,87	0,043	3,10	7,70	23,20	29,31	2,00	5,30
Olomoucký	-0,561	12,48	0,029	4,50	12,30	34,60	13,72	11,69	4,80
Zlínský	-1,154	10,74	0,037	3,30	7,00	25,50	9,43	0,40	3,47
Moravskoslezský	-3,341	12,36	0,039	6,00	11,40	30,60	39,72	1,39	3,33

Zdroj: ČSÚ

Source: ČSÚ

Vysvětlení zkratk / Notes for abbreviations:

CP	Celkový přírůstek na 1000 obyvatel/ Total increase per 1000 inhabitants
MNEZ	Míra registrované nezaměstnanosti (%) / The registered unemployment rate
PVM	Počet volných pracovních míst na 1000 obyvatel/ The number of vacancies per 1000 inhabitants
PŽM	Podíl domácností žijících pod hranicí životního minima (%) / The proportion of households living below poverty line
PVO	Podíl domácností, které vycházejí s příjmy s velkými obtížemi (%) / The proportion of households with incomes come with difficulty
NBVZ	Podíl domácností, pro které jsou náklady na bydlení velkou zátěží (%) / The proportion of households for which living cost are a heavy burden
KRIM	Počet kriminálních činů na 1000 obyvatel/ Number of crimes per 1000 population
ESO	Emise SO (tun/km ² /rok) / Emission of SO
ECO	Emise CO (tun/km ² /rok) / Emission of CO

Tabulka 2 Pořadí krajů dle hodnot agregovaného ukazatele v roce 2010
 Table 2 Order of the regions by aggregated indicator in 2010

Pořadí ¹	Kraj ²	Body ³
1	Vysočina	6526
2	Královéhradecký	6162
3	Karlovarský	5978
4	Středočeský	5882
5	Jihočeský	5818
6	Zlínský	5663
7	Plzeňský	5486
8	Pardubický	5086
9	Liberecký	4967
10	Jihomoravský	4244
11	Ústecký	3729
12	Olomoucký	3517
13	Moravskoslezský	3241

Zdroj: vlastní výzkum

Source: own research

Notes: ¹Order, ²Region, ³Points.

Z uvedeného je patrné, že disparity v regionech přetrvávají, a to zejména v oblastech nezaměstnanosti, příjmové a výdajové situaci, demografické situaci (přírůstky obyvatelstva), kriminalitě a v oblasti čistoty životního prostředí. Druhá část analýz se proto soustředila na celkové hodnocení krajů. Pro rok 2010 bylo stanoveno pořadí krajů pomocí agregovaného ukazatele. Do něj byly zahrnuty indikátory, u kterých se projevilo výraznější kolísání. Agregovaný ukazatel byl vyjádřen pomocí bodovací metody, která umožňuje oproti jednoduše stanovenému pořadí ukázat i hloubku rozdílů.

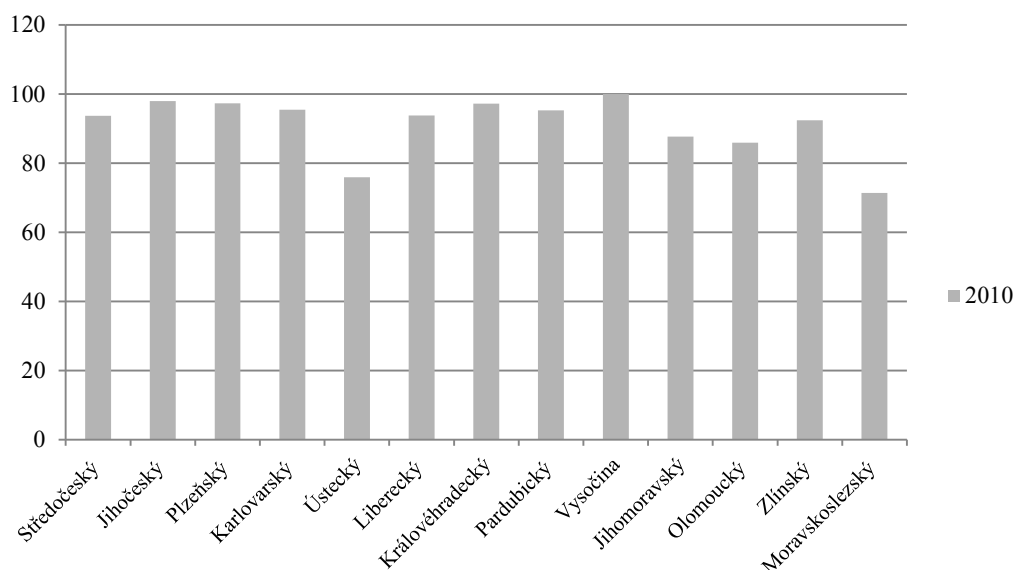
Do modelu bylo zařazeno 9 ukazatelů:

- Celkový přírůstek na 1000 obyvatel.
- Míra nezaměstnanosti.
- Počet uchazečů o zaměstnání na 1000 obyvatel.
- Podíl domácností s příjmy pod hranici životního minima.
- Podíl domácností, pro které představují náklady na bydlení velkou zátěž.
- Podíl domácností, které vycházejí s příjmy s velkými obtížemi.
- Emise oxidu siřičitého na km²
- Emise oxidu uhlíku na km²
- Počet kriminálních činů na 1000 obyvatel.

Bodovou metodou pak byla vyjádřena hodnota agregovaného ukazatele a stanoveno pořadí regionů. Velikost rozdílů v hodnocení (v procentech) a tedy v tomto případě velikosti disparit z daného aspektu jsou popsány na obrázku 1. Zde počet bodů nejlépe hodnoceného kraje představuje 100 %.

Obrázek 1 Velikost rozdílů v procentech oproti nejlépe hodnocenému kraji v roce 2010

Figure 1 The size of the differences (%) compared to the best evaluated region in the year 2010

Zdroj: ČSÚ a vlastní zpracování

Source: ČSÚ and own research

5 Závěr

Z provedených analýz vyplývá, že regionální disparity přetrvávají a projevují se zejména v oblastech, které obyvatelstvo vnímá nejsilněji. Nedostatek pracovních příležitostí a vyšší míra nezaměstnanosti vedou k tomu, že se zvyšuje podíl obyvatelstva s příjmy pod hranicí životního minima a domácnosti pak mají velké potíže vycházet s příjmy. Nejvýrazněji se tento problém projevuje v krajích Ústeckém, Jihomoravském a Moravskoslezském. Vysoké emise oxidu siřičitého zatěžují kraje Olomoucký, Moravskoslezský, Jihomoravský a Pardubický, oxidu uhlíku pak kraje Olomoucký a Liberecký. Vysoká kriminalita je zaznamenána v krajích Moravskoslezském, Ústeckém, Jihomoravském a Středočeském. Kraje Moravskoslezský, Ústecký, Olomoucký a Jihomoravský patří ke krajům s největšími problémy. Jak je patrné z grafického vyjádření, disparita těchto krajů oproti ostatním je výrazná a náprava této situace bude představovat nelehký a dlouhodobý proces.

Poděkování

Príspevek byl zpracován v rámci řešení výzkumného záměru MŠMT-MSM 604607906, etapy 6.32.1. „Modelování a prognózování vývoje rozhodujících ukazatelů ekonomického a sociálního rozvoje v ČR v kontextu s EU“.

Literatura

ČSÚ: *Příjmy a životní podmínky domácností v roce 2005 a 2010*, czso.cz, Praha, 2010.

ČSÚ: *Regionální ročenky 2005, 2010*.

Červenka, J. Jak změřit životní úroveň?, *socioweb.cz*, Sociologický ústav AV ČR, 2009.

Dufek, J. a B. Minařík, 2010. *Hodnocení rozvojového potenciálu krajů České republiky z hlediska lidských zdrojů*, Mendelova univerzita v Brně, 142 s., ISBN 978-80-7375-424-2.

- Dufek, J. a B. Minařík, 2009. Age of population and the development of population ageing in the Czech Republic, *Agricultural Economics – Czech*, 55, s. 259-270, ISSN 0,139-570-X.
- Hebák, P. a kol., 2004. *Vícerozměrné statistické metody*, 1. Vyd., Informatorium, Praha, 255s., ISBN 80-7333-039-3.
- Hendl, L., 2004. *Přehled statistických metod zpracování dat*, Portál, Praha, 583 s, ISBN 80-7178-820-1.
- Hrabánková, M. a kol., 2011. *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu*, Akademické nakladatelství CERN, Brno, 110 s., ISBN 978-80-7204-752-9.
- Jílek J. a kol., 1998. *Úvod do sociálněhospodářské statistiky*, VŠE Praha, ISBN 80-7079-656-1.
- Jeníček, V., 2010. World population – development, transitiv, *Agricultural economics –Czdech*, 56, s.97-107, ISSN 0139-570-X.
- Malečková, R. a kol., 2009: Aktuální populační prognózy České republiky- srovnání vstupních předpokladů, *Demografie*, 2, s.77-86, ISSN 0011-8265.
- Orphanides, A., 2003. The quest for prosperity without inflation, *Journal Monetary Economics*, vol. 50(3), s. 633-997, 2003. ISSN 0304-3932.
- Svatošová, L. a kol., 2005. *Regionální rozvoj z pozice strukturální politiky*, JU České Budějovice, 2005, monografie, ISBN 80-7040-749-2.
- Šídlo, L. a K. Tesárková, 2009. Aktuální populační prognózy České republiky- porovnání výsledků, *Demografie* 2, s.87-100, ISSN 0011-8265.
- Tuleja, P., 2010. Praktické aplikace metod hodnocení regionálních disparit, *Acta academica karviniensis*, Karviná, 2010, č. 1, 496-509, ISSN 1212-415X.
- Viturka, M. 2010. Regionální disparity a jejich hodnocení v kontextu regionální politiky, *Geografie*, 115 (2), 131-143, 2010, ISSN 1212-0014.
- Wokoun, R. a M. Červený a kol. 2008. *Ekonomika v prostoru*. Praha: Linde, ISBN 978-80-7201-698-3.
- Zpráva komise UNDP pro měření hospodářských výsledků a společenského pokroku, OECD, 2009.

Regional Disparities and their Development in Czech Republic over 1996-2010 Years

Libuše Svatošová, Zuzana Novotná

Abstrakt: *One of the substantial tasks both of the European Union and Czech Republic in the domain of regional policiies is securing of an even development of regions. An impact of activities of an entire komplex of processes is expected here, contributing to positive changes in the economic, social and environmental situation of the regions aiming at reaching social and economic cohesion. A long term proces is undestood here, bringing about a gradual reduction of the differences between the regions. The paper deals with a description and assessment of changes in the relavant measures of regional development during the period 1996-2010, aiming at finding wheter and up to what degree are the regional disparities getting reduced.*

Key words: Regional Development · Reduce of Disparities · Regions of Czech Republic · Statistical Methods

JEL Classification: C20